

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยทั่วไปจะเกี่ยวกับบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้สอนกับผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2536) ผู้เรียนไม่ว่าจะศึกษาอยู่ในระดับใดก็ตาม ผู้สอนจะดำเนินการสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อผู้สอนได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2524) และจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วย นักจิตวิทยาพบว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันมาก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชาว์ปัญญา และความถนัด (กมลรัตน์ หล้าสุขงษ์, 2528) ผู้เรียนนั้นจะเข้าสู่ประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เขาได้เลือกไว้ตามเอกลักษณ์ของเขาเป็นหลัก ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ และเลือกเรียนในสิ่งที่ไม่เหมือนกัน มีวิธีการเรียนรู้และชอบแบบการเรียน (learning style) ที่แตกต่างกัน เช่น บางคนอาจจะเรียนได้ดีด้วยการฟังบรรยาย การทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือค้นคว้าด้วยตนเอง (ทองจันทร์ หงส์ลดารมย์, 2524 ; Kolb and Fry, 1975 อ้างถึงใน อุ๋นตา นพคุณ, 2524)

มีผู้ให้ความหมายของความชอบแบบการเรียนไว้หลายประการด้วยกันคือ ความชอบแบบการเรียน หมายถึง ลักษณะนิสัยของผู้เรียนที่ชอบใช้การแก้ปัญหา การคิดหรือการเรียนรู้ (Rowntree, 1981) วิธีการที่ผู้เรียนชอบใช้แก้ปัญหาคิดหรือการเรียนรู้ที่แต่ละคนชอบ บางครั้งอาจจะเรียกว่าแบบการคิด (cognitive style) (Page, Thomas and Marshall, 1977) ผลรวมของความคิดของผู้เรียนเองเกี่ยวกับทิศทางที่ผู้เรียนต้องการเรียน (Dunn, Dunn and Price, 1981) แบบการเรียนเป็นการอธิบายถึงรูปแบบการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ ความชอบแบบการเรียนเป็นคุณลักษณะที่สามารถค้นหาได้ (Hunt, 1981) ดังนั้นจากที่กล่าวมาน่าจะสรุปได้ว่าความชอบแบบการเรียน หมายถึง ลักษณะและวิธีการที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบใช้ในการเรียนรู้ การคิดหรือการแก้ปัญหาในการเรียน

แบบการเรียนเป็นนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือชนิดใหม่ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางใหม่ในการพิจารณาถึงกระบวนการเรียนการสอนและแนวคิดของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการวางแผนการสอน เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนแต่ละคนได้ แบบการเรียนสามารถบอกได้ว่าผู้เรียนคนนั้นจะเรียนได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใด และจะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Keefe, 1984 อ้างถึงใน ชุตินา กอวชิรพันธ์, 2536)

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความชอบแบบการเรียนมืออย่างแพร่หลายในต่างประเทศ ซึ่งเป็นลักษณะการหาความสัมพันธ์ของความชอบแบบการเรียนกับตัวแปรอื่น หรือเป็นการเปรียบเทียบลักษณะของความชอบแบบการเรียนกับตัวแปรเพศ ชั้นปี สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Johnson, 1993 ; Kely, 1993 ; Frame, 1993 ; Katz, 1988 ; Humhereys, Johnson and Johnson, 1982) และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดความชอบแบบการเรียนตามแนวคิดทฤษฎี และความเชื่อของแต่ละคน (Grasha and Reichmann, 1975 อ้างถึงใน พัชรี เกียรตินันท์วิมล, 2529 ; Owens and Straton, 1980 และ Reid, 1987) ดังนั้นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความชอบแบบการเรียนจำแนกตามการนำเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดความชอบแบบการเรียน เท่าที่ทราบมีอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการศึกษาความชอบแบบการเรียนในลักษณะสำรวจข้อมูลเบื้องต้นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีวิธีการเรียนแบบใด และผู้วิจัยส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ดัดแปลงข้อความมาจากมาตรวัดความชอบแบบการเรียนของ Grasha และ Reichmann อาทิเช่น ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2524) ; อุไรรัตน์ ศรีสวอย (2526) ; จินดา ยัญทิพย์ (2527) ; ขวณสิทธิ์ สุชาติ (2532) ; ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ; พรทิพย์ บุญรอด (2534) ; เยาวภา ไชติวิชัย (2534) ; จันทนา พรหมศิริ (2535) ; สุพัฒน์ เศรษฐมกุล (2536) ; อภาภรณ์ ศิริอาดเนย์ (2533) และของ Reid คือ ดำรงค์ นิมมานพิสุทธ์ (2536) ประการที่สอง เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ของความชอบแบบการเรียนกับตัวแปรอื่นที่ใช้เครื่องมือวัดความชอบแบบการเรียนที่ดัดแปลงข้อความมาจากแบบสำรวจความชอบแบบการเรียนของ Kolb อาทิเช่น พัชรี เกียรตินันท์วิมล (2529) ; นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์ (2534) ; ราชพร บำรุงศรี (2535) ; วิชาญ เลิศลพ (2535) ตัวอย่างมาตรวัดความชอบแบบการเรียนตามแนวของ Grasha และ Reichmann ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	เป็นครั้งคราว	น้อยครั้ง	ไม่เคย
(0) ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มมากกว่าทำงานคนเดียว					
(00) ข้าพเจ้าชอบแข่งขันกับเพื่อน ๆ เพื่อให้ครูสนใจ					
(000) ข้าพเจ้าทำรายงานในแต่ละวิชาด้วยตนเอง					

(อาภาภรณ์ ศิริภาคเนย์, 2533)

ตัวอย่างแบบสำรวจความชอบแบบการเรียนรู้ตามแนวของ Kolb ซึ่งประกอบไปด้วย การเรียนแบบปรับปรุง แบบดูดซึม แบบคิดเอहनัย และแบบคิดอहनัย

ข้อความ	ลักษณะของผู้เรียน				
	เป็น	ค่อนข้างจะเป็น	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างจะไม่เป็น	ไม่เป็น
(0) ฉันชอบทำตามความคิดอ่านของตนเอง					
(00) ฉันชอบวางแผนชีวิตอย่างดีเพื่อความราบรื่น					
(000) ฉันชอบปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง					

(พัชรี เกียรตินันท์วิมล, 2529)

ตัวอย่างมาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ของ Reid (1987) ประกอบไปด้วย การเรียน แบบจักษุนิยม แบบโสตนิยม แบบสัมผัสนิยม แบบปฏิบัตินิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคล

ข้อความ	ลักษณะของผู้เรียน				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(0) ฉันจะเรียนได้ดีเมื่อฉันทำงานคนเดียว					
(00) ฉันจะเรียนได้ดีด้วยการอ่านตำรา มากกว่าการฟังบรรยาย					
(000) ฉันจะเรียนได้ดีเมื่อได้ทำงานร่วมกับ ผู้อื่น					

(ดำรงค์ นิมมานพิสุทธิ, 2536)

ซึ่งมีการตรวจให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ และผู้วิจัยเหล่านี้ได้นำเครื่องมือทั้งสามแนวทางมาใช้ในการวิจัยได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วหาความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .61 ถึง .95 ส่วนการตรวจสอบความตรง มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ มีเพียงงานวิจัยของชวณสิทธิ์ สุชาติ (2532) ที่รายงานความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่นิสิตสอบได้จากเครื่องมือที่เขาได้ดัดแปลงข้อคำถามตามแนวของ Grasha และ Reichmann กับคะแนนที่ได้จากมาตรวัดความชอบแบบการเรียนของ Grasha และ Reichmann ได้ค่าความตรงเชิงโครงสร้างอยู่ระหว่าง .40 ถึง .62 ส่วนงานวิจัยของคนอื่น ๆ ไม่ได้รายงานความตรงที่แตกต่างจากที่ได้กล่าวมา เพราะวัตถุประสงค์ของการศึกษาของแต่ละคนไม่ได้เน้นการพัฒนาเครื่องมือ

จากที่กล่าวมาทำให้ทราบว่าเครื่องมือที่ใช้วัดความชอบแบบการเรียน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) ที่ให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (self report) เพราะมาตรประมาณค่าเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติที่เป็นลักษณะนามธรรม ได้แก่ แบบลิเคิร์ต (Likert) แบบเทอร์สโตน (Therstone) และแบบ Semantic Differential ของออสกู๊ด (Osgood) แต่แบบที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบลิเคิร์ต การที่จะนำเครื่องมือชนิดใดก็ตาม ไปจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ คุณภาพของเครื่องมือจะต้องมีความเป็นปรนัย มีความเที่ยงและความตรงสูง ภายใต้งื่อนไขของทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยา (อุทุมพร จามรมาน, 2537)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดความชอบแบบการเรียน จึงทำการสังเคราะห์แนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา

หลายท่าน คือ Lewin (1935 cited by Johnson and Johnson, 1974) Deutsch (1949 b, 1962 cited by Johnson and Johnson, 1974) Johnson และ Johnson (1974, 1987) Tjosvold (1984, 1986) Owens (1992) ที่มีความสนใจในแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้ที่มีการพึ่งพาทางสังคมที่กล่าวถึง การอยู่ร่วมกันของบุคคล ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง จะต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแข่งขันหรือชอบอิสระที่จะอยู่คนเดียว จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับโครงสร้างเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีโครงสร้างทางการเรียนแบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบรายบุคคล (Deutsch, 1949 cited by Johnson and Johnson, 1974) ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปที่ผู้วิจัยได้ไปศึกษานำร่อง (pilot study) โดยการสัมภาษณ์นักเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนจะมีความชอบแบบการเรียน แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบรายบุคคล และนำมาผสมผสานกับแนวความคิดวิธีการเรียนของ Newble และ Entwistle (1986) ; Newble และ Cannon (1994) ที่ได้กล่าวว่าผู้เรียนบางคนจะมีวิธีการเรียนแบบท่องจำ บางคนอาจจะมีวิธีการเรียนแบบทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ตนเองยังไม่เข้าใจ โดยการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม หรืออาจจะไปปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนเป็นต้น ซึ่งได้ผลสอดคล้องกับ โมเดลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน (Newble and Entwistle, 1986) แต่ยังไม่มีความพร้อมที่จะนำมาใช้วัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์มายืนยันได้ จากผลที่ได้ศึกษาเรื่องแบบการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ของ จันทนา พรหมศิริ (2535) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมี การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดความชอบแบบการเรียนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและ วัฒนธรรมตลอดจนสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนภายในประเทศ เพราะว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทั่วไป ครูผู้สอนจะมีความสนใจว่าผู้เรียน จะเรียนเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร มากกว่าที่จะสนใจว่าผู้เรียนจะมีวิธีการเรียนอย่างไรที่จะนำไปสู่ การเรียนรู้ (approach to learning) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้เรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะทำ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (learning process) ที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียน (learning outcome) ของผู้เรียนดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการเรียนรู้ของผู้เรียน (model of student learning)

(Newble and Cannon, 1994)

จากภาพที่ 1 Newble และ Cannon (1994) ได้อธิบายถึงโมเดลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือ ลักษณะวิธีสอน ลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียน และวิธีการที่นำไปสู่การเรียนรู้ แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ก็คือ ลักษณะของผู้เรียนหรือความชอบแบบการเรียนรู้ที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีวิธีการที่นำไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย และจิตใจ ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีการที่นำไปสู่การเรียนรู้แตกต่างกัน Newble, Entwistle และ Cannon ได้แบ่งวิธีการเรียนออกเป็น 3 แบบคือ แบบผิวเผิน แบบรู้สึกและแบบยุทธวิธี จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นแนวคิดในการสร้างมาตรวัดความชอบแบบการเรียนออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบแรก เป็นสภาพการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน องค์ประกอบที่สองเป็นวิธีการเรียนของผู้เรียนและนำไปศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะว่าผู้ที่เรียนอยู่ในระดับนี้เป็นวัยรุ่นที่มีลักษณะอ่อนไหว ตลอดจนมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติและค่านิยมได้มาก อีกทั้งกำลังจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การจัดการศึกษาระดับนี้จะต้องมีการวางแผนอย่างรัดกุมมีหลักการที่แน่นอนเพื่อปลูกฝังและสร้างสรรค์ โดยการวางรากฐานทางความคิด คุณธรรม ความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดี ตลอดจนการเสริมสร้างควมมีวัฒนธรรม และศีลธรรมแก่เยาวชนของชาติให้มีลักษณะและคุณสมบัติที่ดี ตามที่สังคม และประเทศชาติต้องการ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524) และ Piaget (1986) ได้กล่าวเอาไว้ว่าเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผู้ที่สามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือที่มีลักษณะเป็นนามธรรม (Piaget, 1986 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนามาตรวัดความชอบแบบการเรียน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีคุณภาพทางด้านความเที่ยงและความตรง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนามาตรวัดความชอบแบบการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ดังนี้คือ

1. เพื่อสร้างมาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ตามแนวที่ได้จากการสังเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของ Lewin ; Deutsch ; Johnson และ Johnson ; Tjosvold ; Owen ; Newble และ Entwistle ; Newble และ Cannon
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของมาตรวัดในด้านความเที่ยงและความตรง
3. เพื่อคำนวณหาปกติวิสัยของมาตรวัด

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็นการพัฒนามาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ โดยการนำแนวคิดของ Lewin (1935 cited by Johnson and Johnson, 1974) ที่เน้นถึงการเรียนรู้ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงของแรงจูงใจหรือเป้าหมายที่มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน Deutsch (1949 cited by Johnson and Johnson, 1974) , Johnson และ Johnson (1974), Owens (1992) ที่กล่าวถึงโครงสร้างเป้าหมายทางการเรียนรู้ และ Tjosvold (1986) ได้นำเป้าหมายทางการเรียนมาปรับใช้กับเป้าหมายของการจัดระบบขององค์กร จากนั้นก็นำแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น มาผสมผสานกับแนวคิดของ Newble และ Entwistle (1986), Newble และ Cannon (1994) แล้วนำมาสรุปเป็นแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความชอบแบบการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบแรก เป็นสภาพการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (goals interdependence) แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบรายบุคคล ส่วนองค์ประกอบที่สอง เป็นวิธีการ หรือแนวทางที่นำไปสู่การเรียนรู้ (learning approaches) แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ แบบผิวเผิน แบบรู้ลึก และแบบยุทธวิธี

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความชอบแบบการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกโน้มเอียงทางอารมณ์ที่สะท้อนถึงการชอบหรือไม่ชอบต่อแบบการเรียนนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ปฏิบัติตาม
2. มาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ หมายถึง มาตรวัดที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (rating scale) มีพิสัยการตอบเป็น 4 ช่วง แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 วัดสภาพการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบรายบุคคล องค์ประกอบที่ 2 วัดวิธีการเรียนรู้ของบุคคลแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ แบบผิวเผิน แบบรู้สึก และแบบยุทธวิธี

3. สภาพการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (goals interdependence) หมายถึง ข้อความในมาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ ที่กล่าวถึง สภาพการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายของแต่ละคนต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการพยายามทำให้เป้าหมายของตนให้ประสบผลสำเร็จแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบรายบุคคล

3.1 แบบร่วมมือ (cooperative style) หมายถึง ข้อความที่บุคคลมีความรู้สึก ว่า เป้าหมายการเรียนรู้จะบรรลุผลสำเร็จได้ดีที่สุดด้วยการร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความสามารถซึ่งกันและกัน พวกนี้จะร่วมมือกับอาจารย์ กลุ่มเพื่อนและชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น มองชั้นเรียนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ มีปะทะสังสรรค์ทางสังคม

3.2 แบบแข่งขัน (competitive style) หมายถึง ข้อความที่บุคคลมีความรู้สึก ว่า เป้าหมายการเรียนรู้จะบรรลุผลสำเร็จได้ดีที่สุดด้วยการพยายามกระทำการต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่นในชั้นเรียน มีการแข่งขันกับคนอื่น ๆ เพื่อรางวัลและจะต้องเป็นผู้ชนะเสมอ

3.3 แบบรายบุคคล (individualistic style) หมายถึง ข้อความที่บุคคลมีความรู้สึก ว่า เป้าหมายการเรียนรู้จะบรรลุผลสำเร็จได้ดีที่สุดด้วยการทำงานด้วยตนเอง การคิดด้วยตนเอง แต่ก็รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในชั้นเรียนด้วย เขาจะตั้งใจเรียนในเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนด้วยตนเอง

4. วิธีการเรียน (learning approaches) หมายถึง ข้อความที่บุคคลยอมรับว่าถ้าได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการเรียนที่ตรงกับบุคลิกลักษณะของตนเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

4.1 แบบผิวเผิน (surface approach) หมายถึง ข้อความที่กล่าวถึงบุคคลที่ยอมรับวิธีการเรียนแบบท่องจำ ขาดความสนใจ มีความพยายามน้อย เรียนเพื่อให้ครบตามหลักสูตรกำหนดและเพื่อสอบให้ผ่านเกณฑ์การประเมินเท่านั้น ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้หรือความเข้าใจแต่เพียงผิวเผิน

4.2 แบบรู้ลึก (deep approach) หมายถึง ข้อความที่กล่าวถึงบุคคลที่ยอมรับวิธีการเรียนเพื่อให้ตนเองมีความสนใจ และตั้งใจที่จะทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชา โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการเรียน ทำความเข้าใจกับข้อความรู้โดยการวิเคราะห์ และสามารถนำข้อความรู้ที่สรุปได้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

4.3 แบบยุทธวิธี (strategic approach) หมายถึง ข้อความที่กล่าวถึงบุคคลที่ยอมรับวิธีการเรียนด้วยการวางแผนเพื่อให้ตนเองประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยการท่องจำ มีความรู้ลึกและตั้งใจที่จะทำความเข้าใจในข้อความรู้ที่ยังไม่ชัดเจน ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และต้องการได้คะแนนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นโดยเฉพาะเนื้อหาที่มีการวัดและประเมินผล

5. คุณภาพของมาตรวัด หมายถึง คุณลักษณะของมาตรวัดในด้านความตรงและความเที่ยง

5.1 ความตรง (validity) ของมาตรวัดความชอบแบบการเรียน พิจารณาจาก

5.1.1 ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึง ความตรงของมาตรวัดที่สามารถทำหน้าที่วัดได้ถูกต้องตรงกับความมุ่งหมาย ซึ่งพิจารณาได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis)

5.1.2 ความตรงตามสภาพ (concurrent validity) หมายถึง ความตรงของมาตรวัดที่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของผู้ตอบมาตรวัด โดยพิจารณาจากนักเรียนที่ทำคะแนนได้สูงสุดของมาตรวัดทั้ง 6 แบบ แล้วทำการศึกษาย้อนรอยด้วยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน กับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ

5.2 ความเที่ยง (reliability) หมายถึง ความสอดคล้องภายในของคะแนนการตอบมาตรวัดความชอบแบบการเรียนคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

5.3 ความเที่ยงแบบการวัดซ้ำ (test-retest reliability) หมายถึง คุณภาพของมาตรวัดที่ให้ผลการวัดคงเส้นคงวาไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งในที่นี้ผู้วิจัยพิจารณาเปรียบเทียบค่าฟังก์ชันสารสนเทศของมาตรวัดที่ทำการวัดครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้น ม. 4 ม.5 และ ม.6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 และภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2539 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้มาตรฐานวัดความชอบแบบการเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับนักเรียนภายในประเทศ
2. ได้สารสนเทศพื้นฐาน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน
3. ได้แนวทางการพัฒนามาตรวัดความชอบแบบการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแนวคิดอื่นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย